

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Efter en række forhandlinger i 1978 mellem SAS på den ene side og forsvarsministeriet, ministeriet for offentlige arbejder og undervisningsministeriet på den anden side nedsatte undervisningsministeriet den 1. december 1978 et udvalg om etablering af en civil pilotuddannelse. Udvalget skulle undersøge og vurdere behovet for piloter til dansk luftfart, herunder SAS, redegøre for forsvarrets eget pilotbehov og muligheder for at dække det civile behov samt stille forslag om en civil pilotuddannelse.

Tilsvarende udvalg blev omtrent samtidig nedsat i Norge og Sverige, og de tre udvalg holdt sig løbende i kontakt med hinanden.

Baggrunden for de tre udvalgs nedsættelse var, at SAS og andre store luftfartsselskaber i løbet af 1980'erne ventede en voksende afgang af piloter, der nåede pensionsalderen, samtidig med at de ventede en stigning i flytrafikken. Denne øgede efterspørgsel efter piloter kunne ikke forventes dækket ved afgang af piloter fra de tre landes forsvar. Dette skyldtes bl.a., at alle tre landes flyvevåbner efterhånden rådede over færre, men mere avancerede fly med en tilsvarende mindre stab af piloter, og at den avancerede flyteknik gjorde det muligt at holde militærpiloter i aktiv tjeneste længere end tidligere.

Hertil kom, at en militærpilot ved overgang til civil flyvning normalt havde kostet 10 gange så meget i uddannelse, som det ville koste at uddanne en civil pilot, der kunne leve op til luftfartsselskabernes kvalifikationskrav.

Den 30. juni 1981 afgav udvalget betænkning nr. 939 om etablering af en civil pilotuddannelse. Udvalget var nået til det resultat, at der skulle uddannes 20-40 civilpiloter årligt, hvis de behov, som lå til grund ved udvalgets nedsættelse, skulle dækkes. Udvalget foreslog derfor, at der under Skolen for luftfartsuddannelserne skulle etableres en civil pilotuddannelse. Medens Skolen for luftfartsuddannelserne skulle varetage den teoretiske uddannelse, skulle den elementære flyveundervisning

foregå på forsvarrets flyveskole efter samme retningslinier, som gælder for den elementære undervisning af militærpiloter. Den resterende praktiske uddannelse blev foreslået henlagt til en eller flere civile flyveskoler.

Da betænkningen blev afgivet, havde luftfartskonjunkturerne imidlertid ændret sig, og det pilotbehov, som man forudså i 1978, var ikke længere aktuelt. Betænkningens forslag blev derfor ikke gennemført, idet man dog i de følgende år fulgte udviklingen i pilotbehovet. Så sent som i midten af 1984 viste SAS' prognoser, at behovet for nye danske piloter ikke før omkring 1990 ville overstige den naturlige afgang fra flyvevåbnet.

I begyndelsen af 1985 viste oplysninger fra luftfartsselskaberne – herunder SAS –, at man nu regnede med en stigning i det samlede behov for piloter på 4 pct. årligt, samtidig med at der frem til begyndelsen af 1990'erne vil være en voksende afgang af piloter på grund af pensionering.

Skulle dette udvidelses- og erstatningsbehov dækkes ved rekruttering fra det danske, norske og svenske flyvevåben, ville de fastsatte styrkemål meget hurtigt blive illusoriske, og i løbet af ganske få år ville de tre landes flyvevåbner være udtørrede som rekrutteringskilde.

Det danske flyvevåben har siden 1980 alene rekrutteret et antal piloter svarende til forsvarrets eget behov, og det er også forudsat i forsvarsaftalen af 1984, at flyvevåbnets pilotuddannelse skal begrænses hertil. Skal SAS' senest oplyste behov for danske piloter dækkes alene gennem afgang fra flyvevåbnet, vil det betyde en alvorlig svækkelse af flyvevåbnets muligheder for at løse sine militære og civile opgaver.

På grund af dette perspektiv rettede SAS, Conair, Maersk Air og Sterling Airways derfor den 30. april 1985 en henvendelse til undervisningsministeriet med anmodning om, at der hurtigst muligt blev oprettet en statslig uddannelse af erhvervspiloter. Selskaberne henviste bl.a. til, at de på længere sigt ikke ville kunne få dækket deres pilotbehov ved at rekruttere fra flyvevåbnet.